

Ο εθελοντισμός που υπηρετεί τον πολιτισμό και διαμορφώνει κοινωνική συμπεριφορά αναφέρεται σε ένα ορισμένο πνεύμα που παραπέμπει τόσο στην παιδεία, με την ευρύτατη έννοιά της, όσο και σε έναν ανθρωπισμό βαθύτατο που δεν είναι άσχετος ούτε με την παράδοσή μας ούτε με τη γλώσσα μας ούτε με την υλική ή άυλη κληρονομιά μας (...)πρόκειται για την άνευ υλικού ανταλλάγματος συμμετοχή στην πολιτιστική, στην πνευματική εξύψωση του συνόλου.

Ελένη Τσαλδάρη, Πρόεδρος Λυκείου των Ελληνίδων
Ημερίδα BGS με θέμα «Η κρυμμένη δύναμη» 10.02.2016

Ελένη Τσαλδάρη: Εθελοντισμός σημαίνει «είμαι ενεργός πολίτης»!

Εισήγηση της Προέδρου του Λυκείου των Ελληνίδων Ελένης Τσαλδάρη στην Ημερίδα του BGS με θέμα «Η κρυμμένη δύναμη» Τετάρτη 10 Φεβρουαρίου 2016

[economia](#) 12-02-2016 Κατηγορία: [Think Tank](#)

«Σας ευχαριστώ για την ευγενική σας πρόσκληση. Ανταποκρίθηκα σ' αυτήν με χαρά αλλά και με αυξημένο αίσθημα ευθύνης, καθώς οι συζητήσεις μας απόψε περιστρέφονται γύρω από δύο λέξεις-κλειδιά που μπορεί να πει κανείς ότι προσδιορίζουν και την πορεία του Λυκείου των Ελληνίδων στα 105 αιώσις χρόνια της ζωής του.

Μιλώ για τον εθελοντισμό και τον πολιτισμό. Η κοινωνία φυσικά είναι το πλαίσιο αλλά και το πεδίο στο οποίο εκδηλώνονται και ασκούνται οι σχετικές δράσεις έστω κι αν είναι σύλληψη μεταγενέστερη από την ελληνική πόλιν η οποία έθρεψε και προσδιόρισε μια ορισμένη έννοια του πολίτη και του πολιτισμού κατ' επέκταση.

Ο εθελοντισμός σημαίνει ότι εκλαμβάνω την ιδιότητά μου ως ενεργού πολίτη μέσα σε μια κοινωνία, πάνω και πέρα από οποιαδήποτε ωφελιμιστική διάσταση ή προσωπικό κέρδος, εκτός από εκείνο το εντός εισαγωγικών κέρδος που αποκομίζει όποιος αποβλέπει στην ηθική ικανοποίηση που απορρέει από τη συμβολή στο γενικό καλό.

Έχουμε συνηθίσει να ταυτίζουμε την έννοια του πολιτισμού με την πολιτιστική παραγωγή ή το πολιτιστικό προϊόν, αν θέλετε, ενός τόπου ή ενός κοινωνικού συνόλου. Η ερμηνεία είναι στενή. Επειδή ο πολιτισμός είναι ακριβώς το σημείο εκείνο, ανθρωπίνης - πνευματικής και ψυχικής - τελείωσης ενός συνόλου, που καθρεφτίζεται και σε μια στάση ζωής, σε μια αντίληψη για τον ρόλο του ανθρώπου και για τη συμβολή του στο γενικότερο γίνεσθαι.

Έκανα αυτή τη λίγο γενικόλογη εισαγωγή, επειδή στόχος μου είναι να αναφερθώ κυρίως στο Λύκειον των Ελληνίδων του οποίου έχω την τιμή να προεδρεύω για 16 χρόνια, και ταυτοχρόνως να ξεκαθαρίσω μερικές από τις αντιλήψεις που υπάρχουν σχετικά με το έργο μας, αντιλήψεις που δεν είναι πάντοτε απολύτως ορθές.

Ο εθελοντισμός και το Λύκειον των Ελληνίδων πάνε μαζί, χέρι-χέρι από την πρώτη στιγμή που η Καλλιρρόη Παρρέν ίδρυσε, με μια μικρή ομάδα αστών κυριών, το πρώτο τότε γυναικείο σωματείο της χώρας. Ήταν και τότε και είναι πάντοτε ξεκάθαρο ότι οι γυναίκες που εργαζόμαστε για την επίτευξη των στόχων του είμαστε όλες εθελόντριες. Αλλά εθελόντριες όχι μόνον για να στήνουμε παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια, όπως λίγο-πολύ το θέλει η κοινή αντίληψη.

Ναι, το Λύκειον των Ελληνίδων είναι πασίγνωστο για την ανεκτίμητη προσφορά του στη διατήρηση και τη διάδοση της εθνικής λαϊκής παράδοσης, έτσι όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους λαϊκούς χορούς, τα δημοτικά μας τραγούδια και τις εθνικές μας φορεσιές απ' άκρο σ' άκρο της χώρας μας. Δεν είναι τυχαίο, όσο κι αν δεν είναι ευρύτερα γνωστό, ότι το Λύκειον των Ελληνίδων έχει επισήμως ανακηρυχθεί οργανισμός-σύμβουλος της UNESCO σε θέματα άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, και δεν χρειάζεστε εμένα για να σας πω τη σημασία που έχει η άυλη πολιτιστική κληρονομιά στην άσκηση της εθνικής πολιτιστικής διπλωματίας. Ενδεικτικά αναφέρω τα στοιχεία εκείνα που προσδίδουν πολιτιστική ταυτότητα, με όλα όσα αυτό συνεπάγεται, σε παραμεθόριες περιοχές, και άλλα που συχνά διεκδικούνται από πολλούς και όχι πάντοτε από καθαρά πολιτιστικό ενδιαφέρον. Και μόνον αυτός ο ρόλος του Λυκείου των Ελληνίδων θα αρκούσε για να το κατατάσσει πολύ ψηλά στην κλίμακα της εθελοντικής συμβολής στον πολιτισμό. Αλλά η δράση του Λυκείου δεν είναι μόνον αυτή.

Όπως πολύ εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς, ένα σωματείο όπως το δικό μας που έχει ξεπεράσει τον αιώνα, έχει εκ των πραγμάτων ζήσει κορυφαίες στιγμές της νεότερης ιστορίας του τόπου. Καλές και κακές. Από τους Βαλκανικούς Πολέμους και τους δύο Παγκόσμιους Πολέμους, τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη φρίκη της γερμανικής κατοχής, το Λύκειο των Ελληνίδων στάθηκε πάντοτε στις επάλξεις του εθελοντισμού με κάθε δυνατό τρόπο. Όταν σε καιρό ειρήνης η Καλλιρρόη Παρρέν αγωνιζόταν για την πρόοδο και την «εξύψωση της γυναίκας» αξιώνοντας να είναι η γυναίκα αυτή και οικονομικά ανεξάρτητη, δεν περιοριζόταν μόνον σε λόγια και σε κενές διακηρύξεις. Ίδρυε ταυτοχρόνως επαγγελματικές σχολές στις οποίες εργάζονταν εθελόντριες, για να βοηθήσει άπορες γυναίκες να σταθούν στα πόδια τους.

Σήμερα, και μάλιστα από εδώ και πολλά χρόνια και πριν καν το πρόβλημα των προσφύγων πάρει τις γνωστές του διαστάσεις, το Λύκειο των Ελληνίδων οργανώνει τμήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για γυναίκες αλλοδαπές που ψάχνουν να βρουν το δρόμο τους στον τόπο μας. Οι καθηγήτριες, φιλόλογοι, είναι όλες εθελόντριες, μέλη του Λυκείου.

Τότε, σε καιρούς χαλεπούς, το Λύκειο φιλοξένησε και έθρεψε κατατρεγμένους και ορφανά παιδιά, ανέπτυξε έντονη φιλανθρωπική δράση. Σήμερα αποφάσισε να μη σταθεί αδιάφορο στο δράμα των προσφύγων. Με το ίδιο πάντοτε πνεύμα, με την ίδια εθελοντική αφοσίωση και ορμή, συγκέντρωσε τεράστιο αριθμό ρούχων και εφοδίων πρώτης ανάγκης για τους δυστυχισμένους που ξεβράζονται στη χώρα μας προσπαθώντας να ξεφύγουν από τη βία που έχει ξεσπάσει στους δικούς τους τόπους.

Παρά το γεγονός ότι το Λύκειο των Ελληνίδων ξεκίνησε από τον ενθουσιασμό μιας μικρής ομάδας αστών και κατά το μάλλον ή ήττον εύπορων κυριών, στην καρδιά της πρωτεύουσας, σήμερα διαθέτει 51 παραρτήματα σε όλη τη χώρα και πλήθος Γραφείων στο εξωτερικό, από την Αυστραλία μέχρι τον Καναδά και τη Νότιο Αμερική, από το Λονδίνο ως το Κίεβο. Όλα αυτά τα περιφερειακά Λύκεια στοχεύουν σ' αυτό που εμείς θεωρούμε ως ενεργό συμμετοχή στη διατήρηση της εθνικής μας παράδοσης, με τον τρόπο και τα μέσα που ανέφερα παραπάνω. Όλα, όμως, δουλεύουν εθελοντικά για τον πολιτισμό, σε πολλά επίπεδα.

Η αρωγή στον δοκιμαζόμενο συνάνθρωπο είναι ύψιστη πράξη πολιτισμού επίσης, κι αυτό ποτέ δεν έφυγε από τους στόχους μας. Όπως ύψιστη πολιτιστική πράξη είναι και η καλλιέργεια μιας ιδιαίτερης νοοτροπίας που χαρακτηρίζει τα μέλη του Λυκείου των Ελληνίδων. Αναφέρομαι σε ένα κάποιο πνεύμα, τολμώ να πω σεμνότητας σχετικά με το επιτελούμενο έργο. Σε κάποιες πρόσφατες εποχές κραυγαλέου νεοπλουτισμού, ο οποίος δυστυχώς χαρακτήρισε ορισμένες εκφάνσεις και του δημόσιου βίου μας, το Λύκειο των Ελληνίδων στάθηκε αμετακίνητο στην παράδοση και τις αξίες του.

Με το ίδιο ακριβώς πνεύμα με το οποίο κάποτε – σε καιρούς δοκιμασίας και πολέμων – Η Εφημερίς των Κυριών της Καλλιρρόης Παρρέν δίδασκε στις αναγνώστριές της πώς να εξοικονομούν το μπαγιάτικο ψωμί και πώς να διαχειρίζονται τα πενιχρά οικιακά τους αποθέματα, το Λύκειο των Ελληνίδων αντιμετωπίζει σήμερα την κρίση, με το ίδιο θάρρος και με εκείνο το φρόνημα που αντλούνται από μια μακριά παράδοση στην αποτίμηση των θεμελιωδών ανθρωπιστικών αξιών και, κατά συνέπεια, στην πεποίθηση σχετικά με την πρωταρχική ουσία του πολιτισμού.

Με τα δεδομένα αυτά, όλα τα άλλα γίνονται πιο απλά και ακολουθούν: φεστιβάλ και εκδηλώσεις και διεθνείς επαφές και συναντήσεις, όπως φυσικά και τα μαθήματα εθνικών χορών, κρουστών, παραδοσιακού τραγουδιού, ρυθμικής, χορωδίας, ζωγραφικής, υφαντικής και πολλά άλλα που παρέχονται από το Λύκειο και τα παραρτήματά του, με τεράστια επιτυχία. Να αναφέρω ότι στα χιλιάδες μέχρι τώρα «παιδιά μας» δεν σημειώθηκε ούτε ένα κρούσμα παραβατικής συμπεριφοράς; Είναι μόνον μια από τις θετικές διαπιστώσεις τις οποίες μπορεί κανείς να κάνει εν προκειμένω.

Τελειώνοντας, θα ξαναγυρίσω στην αρχική μου σκέψη. Ο εθελοντισμός που υπηρετεί τον πολιτισμό και διαμορφώνει κοινωνική συμπεριφορά αναφέρεται σε ένα ορισμένο πνεύμα που παραπέμπει τόσο στην παιδεία, με την ευρύτατη έννοιά της, όσο και σε έναν ανθρωπισμό βαθύτατο που δεν είναι άσχετος ούτε με την παράδοσή μας ούτε με τη γλώσσα μας ούτε με την υλική ή άυλη κληρονομιά μας.

Για να το πούμε με δυο λόγια, πρόκειται για την άνευ υλικού ανταλλάγματος συμμετοχή στην πολιτιστική, στην πνευματική εξύψωση του συνόλου. Αυτός μένει πάντοτε ο στόχος μας στο Λύκειο των Ελληνίδων και για πυξίδα μας κρατάμε την παράδοση.»

"Μα, μέσα στο βάθος της κρίσης να μιλούμε για εθελοντισμό;"

